

SVEA HOVRÄTT
Mark- och miljööverdomstolen
060207

DOM
2020-07-13
Stockholm

Mål nr
M 2947-19

ÖVERKLAGAT AVGÖRANDE

Växjö tingsrätts, mark- och miljödomstolen, dom 2019-02-20 i mål nr M 5709-18,
se bilaga A

PARTER

Klagande

Miljö- och byggnadsnämnden i Västerviks kommun
593 80 Västervik

Motpart

A

SAKEN

Utdömmande av vite

MARK- OCH MILJÖÖVERDOMSTOLENS DOMSLUT

Mark- och miljööverdomstolen undanröjer mark- och miljödomstolens dom och återförvisar målet till mark- och miljödomstolen för fortsatt handläggning.

Dok.Id 1537431

Postadress
Box 2290
103 17 Stockholm

Besöksadress
Birger Jarls Torg 16

Telefon
08-561 670 00
08-561 675 50

E-post: svea.hovratt@dom.se
www.svea.se

Telefax

Expeditionstid
måndag – fredag
09:00–16:30

YRKANDEN I MARK- OCH MILJÖÖVERDOMSTOLEN

Miljö- och byggnadsnämnden i Västerviks kommun har yrkat att Mark- och miljööverdomstolen ska bifalla ansökan om utdömande av vitet.

A har beretts tillfälle att yttra sig men inte hörts av.

UTVECKLING AV TALAN I MARK- OCH MILJÖÖVERDOMSTOLEN

Nämnden har anfört bland annat följande: Mark- och miljööverdomstolen har inte skickat domstolens dom angående vitesföreläggande till A med delgivningsbevis. Domen har inte heller formellt delgetts honom genom nämndens försorg. Däremot har nämnden haft en dialog med A då han upplysts om domens laga kraft, sista dag för att efterfölja föreläggandet och kommande tillsyn för kontroll av att föreläggandet efterlevts. A uppgav då för nämnden att han hade läst domen och var medveten om dess innehåll. Det är den beslutande myndigheten som ska se till att myndighetens beslut delges.

MARK- OCH MILJÖÖVERDOMSTOLENS DOMSKÄL

Mark- och miljödomstolen har avslagit nämndens ansökan med hänvisning till att Mark- och miljööverdomstolens dom rörande vitesföreläggandet inte delgetts A. En fråga i Mark- och miljööverdomstolen är därför vad som krävs beträffande delgivning av högre instansers avgöranden angående vitesförelägganden för att vite ska kunna dömas ut.

Enligt 2 § fjärde stycket lagen (1985:206) om viten ska ett vitesföreläggande delges adressaten. Det innebär att vitesföreläggandet ska skickas eller lämnas till adressaten med vanlig delgivning eller att något av de andra förfaranden som anvisas i delgivningslagen (2010:1932) ska användas. I delgivningslagen finns regler om när delgivning ska anses ha skett.

Mark- och miljööverdomstolen har i tidigare rättsfall uttalat att viteslagens krav på delgivning av rättssäkerhetsskäl inte bara bör gälla det ursprungliga vitesföreläggandet, utan även en dom som innehåller ett sådant föreläggande (se MÖD 2003:87 och Mark- och miljööverdomstolens dom 2016-09-22 i mål nr M 10967-15). I båda fallen hade domstolens prövning av vitesföreläggandet inte föranlett någon annan ändring av detta än att tiden för när föreläggandet skulle fullgöras hade förlängts. Mark- och miljööverdomstolen anser att det nu finns skäl att överväga om denna praxis ska ändras eller nyanseras.

Viteslagens bestämmelse om att delgivning ska ske gäller vitesföreläggandet som sådant. När det gäller en överprövande beslutsmyndighets eller domstols slutliga avgörande efter ett överklagande av föreläggandet finns inte någon särskild föreskrift om att delgivning ska ske.

Vid de allmänna domstolarnas handläggning av bland annat mål om viten tillämpas lagen (1996:242) om domstolsärenden. I fråga om delgivning anges där att om någon ska underrättas om innehållet i en handling ska delgivning ske om det är särskilt föreskrivet eller om det med hänsyn till syftet med bestämmelsen om underrättelse framgår att delgivning bör ske. I övrigt bör delgivning tillgripas bara om det behövs med hänsyn till omständigheterna. (46 § ärendelagen)

Innebörden av 46 § ärendelagen är att domstolen, om det saknas en särskild föreskrift om delgivning, i varje enskilt fall ska pröva om formell delgivning är befogad. När delgivning behövs är det ofta fråga om att domstolen inte får eller bör vidta ingripande åtgärder mot den som inte känner till innehållet i handlingen och därför inte på ett betryggande sätt beretts möjlighet att tillvarata sina rättigheter. (Se Fitger m.fl., Lagen om domstolsärenden En kommentar, tredje uppl. s. 389 f.)

Bestämmelser om förvaltningsmyndigheters handläggning av ärenden finns i förvaltningslagen (2017:900). Enligt 33 § tredje stycket förvaltningslagen bestämmer myndigheten hur en underrättelse om ett beslut ska ske och om det ska ske genom delgivning.

I mål om utdömande av vite bör därför frågan om krav på delgivning av en överprövande instans tidigare avgörande rörande det överklagade vitesföreläggandet bedömas med hänsyn till innehållet i avgörandet. Om ett vitesföreläggande ändras av högre instans så att det blir mer ingripande för adressaten måste kravet på formell delgivning alltid upprätthållas. I de fall adressaten har överklagat vitesföreläggandet och den högre instansen ändrar föreläggandet genom att göra det mindre ingripande kan det dock finnas anledning att se annorlunda på kravet på delgivning. Detsamma gäller om överklagandet avslås eller tiden för föreläggandets fullgörande senareläggs. I en sådan situation kan inte rättssäkerheten kräva att överinstansens avgörande formellt delges adressaten.

Mot denna bakgrund bedömer Mark- och miljööverdomstolen nu – till skillnad från vad som kommit till uttryck i tidigare avgöranden – att kravet på delgivning i 2 § fjärde stycket viteslagen inte ska tillämpas för överinstansens avgörande rörande ett av adressaten överklagat vitesföreläggande som inte är mer ingripande för denne än det ursprungliga föreläggandet.

I det nu aktuella fallet har A, med enskild firma Västerviks Bildemontering, genom Länsstyrelsen i Kalmar läns beslut den 22 maj 2017 förelagts bland annat att senast en viss dag transportera bort samtliga uttjänta bilar som förvaras på fastigheten FA1 och för tiden därefter förbjudits att bedriva bilskrotningsverksamhet på fastigheten. Efter det att A överklagat föreläggandet har Mark- och miljööverdomstolens prövning inneburit att föreläggandet blivit mindre ingripande för honom genom att tiden för när bilarna skulle ha borttransporterats senarelagts. Delgivning av Mark- och miljööverdomstolens dom har därmed inte varit en förutsättning för vitets utdömande. Mark- och miljödomstolen har således inte haft fog för att avslå nämndens ansökan om utdömande av vite på det skäl som skett. Mark- och miljödomstolens dom ska därför undanröjas och målet återförvisas dit för fortsatt handläggning.

HUR MAN ÖVERKLAGAR, se bilaga B

Överklagande senast 2020-08-03

I avgörandet har deltagit hovrättsråden Fredrik Ludwigs, Birgitta Bylund Uddenfeldt, referent, och Li Brismo samt tf. hovrättsassessorn Erik Stålhammar.

Föredragande har varit Filip Fava.

VÄXJÖ TINGSRÄTT
Mark- och miljödomstolen

DOM
2019-02-20
meddelad i
Växjö

Mål nr M 5709-18

PARTER

Sökande

Västerviks kommun, Miljö- och byggnadsnämnden
593 80 Västervik

Motpart

A

SAKEN

Utdömmande av vite, gällande fastigheten FA1, Västerviks kommun

DOMSLUT

Mark- och miljödomstolen avslår ansökan om utdömmande av vite.

BAKGRUND

Miljö- och byggnämnden i Västerviks kommun förelade den 29 september 2015 A att senast den 30 oktober 2015 transportera bort samtliga uttjänta bilar som förvaras på fastigheten FA1, samt förbjöd honom att efter denna tidpunkt bedriva bilskrotningsverksamhet på fastigheten. Föreläggandet förenades med ett vite om 75 000 kronor. I samma beslut förelades A att även vidta vissa andra åtgärder senast den 30 oktober 2015.

Miljö- och byggnämndens beslut överklagades och i dom av den 14 juni 2018 fastställde Mark- och miljööverdomstolen nämndens föreläggande med den ändringen att tidpunkten för borttransporten av bilarna, förbudets inträde och genomförandet av övriga åtgärder bestämdes till den 30 september 2018.

YRKANDEN M.M.

Miljö- och byggnadsnämnden i Västerviks kommun yrkar att mark- och miljödomstolen ska förpliktiga A att betala ett vite om 75 000 kronor och anför till stöd för sitt yrkande bl.a. följande.

Miljö- och byggnämnden förelade den 29 september 2015 A med enskilda firma Västerviks bildemontering om förbud mot yrkesmässig bilskrotning samt föreläggande om åtgärder för att följa villkor enligt gällande tillstånd för verksamheten.

Nämndens beslut överklagades till länsstyrelsen, mark- och miljödomstolen, samt Mark- och miljööverdomstolen. Nämndens beslut fastställdes av Mark- och miljööverdomstolen den 14 juni 2018 med vissa justeringar. Domen vann laga kraft den 14 juni 2018. Genom domen förelades A att senast den 30 september 2018 transportera bort samtliga uttjänta bilar på fastigheten FA1 och att därefter inte bedriva yrkesmässig bilskrotning innan verksamhet hade auktorisation för detta.

Företrädare för nämnden besökte fastigheten den 1 oktober 2018 och kunde då konstatera att föreläggandet inte fullföljts. Borttransport av fordon till en angränsande fastighet pågick, men några enstaka uttjänta fordon fanns kvar på fastigheten. Det fanns även stora mängder däck och bildelar som får anses vara del av en yrkesmässig bilskrotningsverksamhet.

Sammanfattningsvis bedömer miljö- och byggnadsnämnden att föreläggandet om att transportera bort de uttjänta bilarna senast den 30 september 2018 inte uppfyllts.

Vad gäller delgivning har nämnden inte explicit delgivit A Mark- och miljööverdomstolens dom mot undertecknande av delgivningsbevis. Nämnden har dock haft en dialog med honom om sluttiden för uppfyllandet av föreläggandet då det är ett tillsynsärende som pågått sedan 2015. Han genomförde under tiden den 29 september till den 1 oktober en stor omflyttning av fordon från fastigheten FA1 till grannfastigheten FA2, vilket talar för att han känt till domen. Av ett i målet ingivet e-mail från A framgår enligt nämndens uppfattning att han haft kännedom om innehållet i domen från Mark- och miljööverdomstolen.

DOMSKÄL

Mark- och miljödomstolen ska i ett mål om utdömande av vite pröva om det föreläggande som ligger till grund för ansökan är lagligen grundat, om det har delgetts adressaten, om det har vunnit laga kraft och om det har överträtts. Vite får inte föreläggas om adressaten saknat faktisk eller rättslig möjlighet att följa föreläggandet. Domstolen ska dessutom, under förutsättning att vite ska dömas ut, pröva om ändamålet med vitet förlorat sin betydelse, pröva vitets storlek samt beakta om det finns särskilda skäl att jämka vitet.

Mark- och miljödomstolen kan i detta fall konstatera att föreläggandet prövats av Mark- och miljööverdomstolen som i en dom av den 14 juni 2018 endast ändrat föreläggandet på så sätt att tidpunkten för när A senast ska ha transporterat bort samtliga uttjänta bilar och fullgjort åtgärderna enligt föreläggandet

(punkterna 1 och 2 i nämndens beslut) ändras till den 30 september 2018. I detta fall har således ett ändrat föreläggande upptagits i en dom meddelad av Mark- och miljööverdomstolen. Kravet på delgivning enligt 2 § lag (1985:206) om viten gäller inte enbart det ursprungliga föreläggandet utan omfattar även det ändrade föreläggande som upptagits i lagakraftvunnen dom (se MÖD 2003:87).

Av de uppgifter som domstolen inhämtat från nämnden framgår att denna inte givit det ändrade föreläggandet till kännas för A enligt något av de delgivnings sätt som föreskrivs enligt delgivningslagen. Den omständigheten att nämnden haft en dialog med A och att han vidtagit vissa åtgärder är enligt domstolens bedömning inte tillräckligt för att det ska anses utrett i målet att han blivit delgiven enligt något av de sätt som anges enligt delgivningslagen. Det är således inte klarlagt i målet att föreläggandet som åberopas till stöd för utdömande av vitet delgivits i enlighet med de krav som följer av 2 § lag om viten. Därmed saknas också förutsättningar att döma ut vitet. Det ska också i detta sammanhang påpekas att det ankommer på nämnden att tillse att kravet på delgivning enligt viteslagen är uppfyllt, även i ett sådant fall som detta när den överprövande instansen inte delgivit sin dom.

Då nämnden inte visat att det ändrade föreläggandet har delgivits A enligt något av de sätt som anges i delgivningslagen saknas förutsättningar att döma ut vitet. Nämndens ansökan avslås därför.

HUR MAN ÖVERKLAGAR, se bilaga (MMD-02)

Överklagande senast den 13 mars 2019.

Lars Svensson

Mats Käll

I domstolens avgörande har deltagit rådmannen Lars Svensson och tekniska rådet Mats Käll. Föredragande har varit beredningsjuristen Emma Hagman Rang.